

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๖

วันที่ ๓ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ (๑) ที่กำหนดให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง นั้น คำว่า “ราษฎร” หมายความว่ารวมถึงผู้ไม่ได้สัญชาติไทยหรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๘๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร บัญญัติว่า “การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี และการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้าย ก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าซึ่งจะต้องกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ และต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน” และมาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้เขตเลือกตั้งนั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่”

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ เป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี และการแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยยังคงหลักการในการใช้หลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๔ วรรคสอง แต่ที่แตกต่างจากเดิมคือรายละเอียดของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำมาเฉลี่ยเพื่อให้ทราบจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน เมื่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชนทุกคนในประเทศ เสื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็คือการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎรไว้ ๒ ประเภท คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงต้องกำหนดรูปแบบและวิธีการในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองประเภทไว้อย่างชัดเจน ทั้งยังสร้างมาตรการป้องกันการจัดตั้งที่ไม่สุจริตขึ้นด้วยการกำหนดระบบการเลือกตั้งที่เหมาะสมด้วยการจัดระบบการเลือกตั้งที่ไม่ซับซ้อนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจง่าย สร้างระบบที่ส่งเสริมให้ประชาชนสนใจออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งให้เพิ่มขึ้น โดยการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และคำนึงถึงคะแนนเลือกตั้งที่ประชาชนลงไปในนั้นไม่ควรสูญเปล่า

โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ (๑) กำหนดว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ประกอบกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งว่าด้วยเรื่องจำนวนสมาชิก เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง มาตรา ๒๖ (๑) กำหนดว่า การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ทั้งนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ (๑) ดังกล่าว ซึ่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ร้องได้นำประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่มีการแบ่งแยกจำนวนราษฎรผู้มีสัญชาติไทย และราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทยมาใช้ โดยผู้ร้องได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป โดยคำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักการที่ปฏิบัติมาโดยตลอด ต่อมาผู้ร้องได้ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ โดยนำจำนวนราษฎรทั้งประเทศ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรตามที่สำนักทะเบียนกลางได้ออกประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ล่วงมา ซึ่งรวมจำนวนราษฎรผู้มีสัญชาติไทยและราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทยมาคิดคำนวณนั้น แม้ว่าสำนักทะเบียนกลางจะใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ออกประกาศเรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีการแบ่งแยกจำนวนราษฎรผู้มีสัญชาติไทยและราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมาแล้ว แต่ผู้ร้องยังคงออกประกาศจำนวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด เพื่อใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป โดยคำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศ โดยไม่มีการแบ่งแยกราษฎรผู้มีสัญชาติไทยและราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทยเช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง กำหนดให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์ประกอบของรัฐสภาจึงเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่และอำนาจในการใช้อำนาจอธิปไตย และมาตรา ๑๑๔ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ อีกทั้งการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ จะต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ และมาตรา ๙๐ บัญญัติไว้ ในส่วนของการจัดตั้งพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๗ (๑) กำหนดว่าต้องเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด สำหรับบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง (๑) กำหนดว่าต้องเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ (๗) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่จะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากบุคคลใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๕ กำหนดว่าผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่า การกำหนดองค์กรใช้อำนาจอธิปไตย การจัดตั้งพรรคการเมือง การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นสิทธิและหน้าที่เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยทั้งสิ้น การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งของการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงต้องมีการใช้และการตีความของกฎหมายให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” อาจดูประหนึ่งเป็นบทกำหนดเพื่อคุ้มครอง

ปัจเจกบุคคลทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยที่อยู่ในประเทศไทย แต่ตามมาตรา ๔
วรรคสอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน ฉะนั้น หากรัฐธรรมนูญ
ประสงค์จะให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ไม่ได้สัญชาติไทยเช่นเดียวกับผู้มีสัญชาติไทยก็จะต้องมีการบัญญัติไว้
โดยเฉพาะหรือต้องมีการรับรองโดยกฎหมาย อาทิ บุคคลจะได้รับการบันทึกชื่อและรายการบุคคลเข้าใน
ระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๘
วรรคหนึ่ง ที่ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้าน สำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย...
และมาตรา ๓๘/๑ ที่ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีหน้าที่ต้องเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำ
ทะเบียนประวัติ... เป็นต้น ทะเบียนราษฎรจึงเป็นประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเพื่อให้
เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อสิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิพลเมือง การเลือกตั้งจึงเป็น
วิธีการหนึ่งที่ประชาชนจะใช้สิทธิพลเมืองนั้น เช่นนี้ ผู้ที่จะทรงสิทธิพลเมืองหรือสิทธิทางการเมืองได้ จึงต้อง
เป็นผู้ที่มีสัญชาติของรัฐนั้นเท่านั้น ดังนั้น ที่ผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด สำหรับการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ โดยนำจำนวนราษฎรทั้ง
ประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรตามที่สำนักทะเบียนกลางได้ออกประกาศ ณ วันที่ ๓๑
ธันวาคม ของปีที่ล่วงมา ที่รวมจำนวนราษฎรผู้มีสัญชาติไทยและราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทยมาคิดคำนวณ
ด้วย แม้จะเป็นการใช้หน้าที่และอำนาจในการแบ่งเขตเลือกตั้งของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔
ประกอบมาตรา ๘๖ (๑) ก็ตาม แต่ก็เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นการใช้หน้าที่และอำนาจที่ไม่เป็นไปตาม
เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ที่มุ่งประสงค์กำหนดให้เป็นสิทธิ
และหน้าที่เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น

สำหรับเหตุผลสนับสนุนในการออกประกาศของผู้ร้องที่ว่า หลักในการปกครองท้องถิ่น
คือ การจัดให้มีองค์กรทางปกครองขึ้นเพื่อจัดให้มีบริการสาธารณะแก่ประชาชนหรือราษฎรที่อยู่อาศัย
ในเขตท้องถิ่นนั้น การนับจำนวนพลเมืองหรือราษฎรเพื่อประโยชน์ในการจัดฐานะของท้องถิ่น จึงต้อง
คำนึงถึงบุคคลที่มีสิทธิใช้บริการและมีหน้าที่ในการเสียภาษีอากรต่าง ๆ บุคคลที่จะถือได้ว่ามีสิทธิใช้
บริการและมีหน้าที่ในการเสียภาษี ย่อมได้แก่บุคคลที่มีสิทธิอยู่อาศัยในท้องถิ่นโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ว่า
จะเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ และไม่ว่าจะมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ นั้น เห็นว่า เหตุผลดังกล่าวเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับการจัดให้มีการบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้มีความครอบคลุมทั่วถึง ซึ่งคำว่า
“ราษฎร” ที่ประสงค์จัดให้มีบริการสาธารณะในเขตท้องถิ่น จึงหมายรวมถึงประชาชนหรือราษฎรที่มีสิทธิ
อยู่อาศัยในท้องถิ่นโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือผู้ไม่ได้สัญชาติไทย

และไม่ต้องคำนึงว่าจะมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ แต่สำหรับการคำนวณจำนวนราษฎรเพื่อออกประกาศ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี และจำนวนเขตเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด เพื่อใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรัฐธรรมนุญ มาตรา ๘๖ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๒๖ (๑) มุ่งหมายให้เป็นสิทธิและหน้าที่ของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย เท่านั้น เมื่อสำนักทะเบียนกลางได้ออกประกาศ เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการ ทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ที่มีการแบ่งแยกจำนวนราษฎรผู้มีสัญชาติไทยและราษฎร ผู้ไม่ได้สัญชาติไทยไว้แยกต่างหากจากกันแล้ว ดังนั้น การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่ง เขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๘๖ (๑) จึงต้องไม่นำผู้ไม่ได้สัญชาติไทยมารวม คำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดด้วย การที่ผู้ร้องยังคง ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละ จังหวัดจะมี และเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการ ทั่วไป โดยรวมราษฎรผู้ไม่ได้สัญชาติไทยไว้ด้วย จึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๘๖ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๒๖ (๑)

อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่งและวรรคสาม คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้มีผลในวันอ่าน หรือวันที่ ศาลลงมติแล้วแต่กรณี เช่นนี้ คำวินิจฉัยนี้จึงหาได้มีผลย้อนหลังไปถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในครั้งก่อนหน้านี้ไม่

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะมีตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๘๖ (๑) ที่กำหนดให้ใช้จำนวน ราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง นั้น คำว่า “ราษฎร” ไม่หมายรวมถึงผู้ไม่ได้สัญชาติไทย

๐/พพ ๑๑/๑๖-๖
(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ